

LAKIALOITE 112/1999 vp

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 7 a §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tämä lakialoite on rinnakkaislakialoite hallituksen esitykselle HE 77/1999 vp.

Tässä aloitteessa esitetään malli päivähoitomaksu-uudistukseksi, joka helpottaa monilapsisten ja pieni- ja keskituloisten perheiden päivähoidon maksurasitusta ja vähentää kannustinloukkuja pieni- ja keskituloisilla lapsiperheillä. Aloitteessa mahdollistetaan päivähoitomaksun periminen 12 kuukaudelta hallituksen esityksen

tavoin. Suurituloisten maksamaa ylintä päivähoitomaksua esitetään korotettavaksi 1 200 markkaan eli sata markkaa enemmän kuin hallitus esittää. Vastaavasti alin perittävä maksu esitetään nostettavaksi 200 markkaan hallituksen esittämän sadan markan sijasta. Maksun määrätymisperusteita esitetään korjattavaksi ottamaan huomioon nykyistä paremmin perheen lapsiluvun.

PERUSTELUT

Vuoden 1997 elokuussa päivähoitojärjestelmä muuttui siten, että maksut määräytyvät suhteessa tuloihin. Muutoksessa alennettiin hyvätuloisten perheiden päivähoitomaksuja useilla sadoilla markkoilla, joka merkitsi pieni- ja keskituloisille maksujen korotuksia, koska uudistus toteutettiin kustannusneutraalisti eli tasaus tehtiin lapsiperheiden kesken. Toinen keskeinen muutos oli se, että huoltovelvollisuus otetaan huomioon enää vain kahden lapsen osalta. Tämä johti useampilapsisten perheiden maksujen nousuun.

Päivähoidon maksuja koskevat muutokset johtivat kannustinloukkujen helpottumiseen korkeammilla tulotasolla, mutta siirtyivät matalampiin tuloryhmiin ja monilapsisiin perheisiin. Veronmaksajain Keskusliiton laskelmien mukaan nelihenkinen työssäkäyvä, kahden huolta-

jan perhe, jolla on alle 14 000 markan kuukaustulot saa vain 710 markkaa enemmän käteen kuin toimeentulotuella elävä perhe johtuen juuri päivähoitojärjestelmän epäoikeudenmukaisuuksista.

Lakialoitteessa esitettyssä mallissa perheen huoltovelvollisuus otettaisiin huomioon maksun suuruutta määrittäessä. Mallissa vähävaraisten oikeus maksuttomaan päivähoitoon turvattaisiin. Tarpeettoman byrokratian välttämiseksi ja hallinnollisten kulujen säästämiseksi ei tulisi periä maksuja, jotka jäävät alle 200 markan kuukaudessa.

Laskennallisen nollamaksun ja alimman perittävän maksun tulo- ja rajan nousee ja rajan ylittävältä tulolta perittävän maksun prosenttiosuus pienee perheeseen myötä.

Alimman ja korkeimman perittävän maksun tuloarajat muodostuvat sosiaali- ja terveysministeriön tarkistaman laskelman mukaisesti seuraaviksi:

Perheen koko	Tuloraja mk/kk	
	Alin maksu	Korkein maksu
2	4 986	19 911
3	6 334	23 000
4	7 774	26 642
5	9 167	30 000
6	10 652	33 907
7	12 130	37 770

Toisen tai useamman päivähoitossa olevan lapsen maksun suuruus tulisi määritellä tiettyinä prosenttiosuuksina ensimmäisen lapsen maksusta. Toisesta lapsesta maksu olisi 60, kolmannelle 40 ja neljännelle 20 prosenttia ensimmäisen lapsen maksusta.

Lakialoitteessa esitetyn mallin on arvioitu pienentävän päivähoitomaksujen kertymää noin 150 miljoonalla markalla vuodessa. Kannustinloukut ovat nimenomaan lapsiperheiden ongelma ja, jos niitä halutaan purkaa, on tällainen muutos perusteltavissa myös valtiontalouden syistä. Uudistusesityksessä kuntien maksutulon pienentyminen on ongelma, kun on yleinen pyrkimys päinvastaiseen suuntaan. Mutta siihen on löydettävissä keinot valtion ja kuntien välillä neuvotteluilla, joissa etsitään kestävämpiä ratkaisuja kuntatalouden turvaamiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 7 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (734/1992) 7 a §, sellaisena kuin se on laissa 1134/1996, seuraavasti:

7 a §

Lasten päivähoiton maksu

Lasten päivähoitosta annetussa laissa (36/1973) tarkoitetusta lapsen päiväkotij- ja perhepäivähoidosta voidaan määrätä kuukausimaksu. Maksu voidaan periä enintään yhdeltätoista kalenterikuukaudelta toimintavuoden aikana. Jos lapsi on päivähoitossa toimintavuoden kaikkina kuukausina ja lapsi on poissa päivähoitosta toimintavuoden aikana muusta syystä kuin sairauden vuoksi enintään kolme neljäsosaa kuukausimak-

sun perusteena olevien kuukausittaisten hoitopäivien määrästä, voidaan maksu kuitenkin periä 12 kuukaudelta. Poissaolopäiviä laskettaessa otetaan huomioon etukäteen ilmoitetut poissaolot.

Kokopäivähoiton kuukausimaksu saa olla enintään perheen koon mukaan määräytyvän maksuprosentin osoittama markkamäärä vähimmäistulorajan ylittävistä kuukausitulosta. Kunta voi kuitenkin määrätä enimmäismaksun, jos hakija ei ilmoita perheen tuloja.

Maksuprosentit ja tulorajat ovat seuraavat:

Perheen koko	Alin tulo mk/kk,	jonka ylittävältä osalta peritään, %	Pienin maksu mk/kk	Korkein maksu mk/kk
2	2 000	6,7	200	1 200
3	3 000	6,0	200	1 200
4	4 000	5,3	200	1 200
5	5 000	4,8	200	1 200
6	6 000	4,3	200	1 200
7	7 000	3,9	200	1 200

Milloin samasta perheestä on useampi kuin yksi lapsi kunnan järjestämässä päivähoidossa, toisesta lapsesta määrättävä maksu on 60, kolmannesta 40 ja neljännessä 20 prosenttia ensimmäisen lapsen maksusta.

Jos lapsi on osapäivähoidossa tai lapsen hoitoaika muutoin jatkuvasti päivittäin, viikoittain tai kuukausittain on säännönmukaista hoitoaika merkittävästi lyhyempi, kunnan tulee päättäänsä perustein periä hoitoaikaan suhteutettu 2—4 momentissa säädettyä kokopäivähoidon maksua alempi maksu.

Jos lapsen päivähoito alkaa tai loppuu kesken

kalenterikuukauden, maksu määrätään hoitopäivien lukumäärän mukaan kuukausimaksua alhaisempana.

Maksu voi kokopäivähoidossa olla lasta kohti enintään 1 200 markkaa. Lasta koskevaa kahtasataa markkaa pienempää maksua ei peritä.

Tilapäisesti annettavasta päivähoidosta voidaan määrätä kunnan päättämä maksu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2000.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1999

Juha Rehula /kesk
Maria Kaisa Aula /kesk
Jaana Ylä-Mononen /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Niilo Keränen /kesk
Pekka Nousiainen /kesk
Tanja Karpela /kesk
Mika Lintilä /kes
Hannu Aho /kesk
Olavi Ala-Nissilä /kesk
Ossi Korteniemi /kesk
Johannes Leppänen /kesk
Mirja Ryyänen /kesk
Anneli Jäätteenmäki /kesk

Jorma Huuhtanen /kesk
Juha Korkea-oja /kesk
Osmo Puhakka /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Petri Neittaanmäki /kesk
Seppo Lahtela /kesk
Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Jari Leppä /kesk
Pauli Saapunki /kesk
Hannes Manninen /kesk
Matti Väistö /kesk
Mauri Salo /kesk
Liisa Hyssälä /kesk

